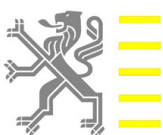


DE VLAAMSE KWALIFICATIESTRUCTUUR

Ontwikkeld
Goedgekeurd
Geïmplementeerd

december 2012

Vlaamse overheid



aKOV
Agentschap voor
Kwaliteitszorg
in Onderwijs
en Vorming

INTRODUCTIE

De Vlaamse kwalificatiestructuur werd ontwikkeld in de periode van 2005 tot 2009. In 2005 vond er bij de Vlaamse stakeholders een consultatie plaats over de meerwaarde en de mogelijke implementatie van het European Qualifications Framework. De resultaten uit deze consultatie, werden meegenomen in het conceptueel ontwikkelproces dat geleid heeft tot de Vlaamse kwalificatiestructuur.

Op 30 april 2009 werd de Vlaamse kwalificatiestructuur goedgekeurd en wettelijk vastgelegd in een decreet. Op 30 augustus 2011 volgden de nodige amendementen om het decreet daadwerkelijk te kunnen uitvoeren.

De implementatie van de Vlaamse kwalificatiestructuur vond plaats in het voorjaar van 2012. Hiervoor was het concreet in beeld brengen van de procedures tot erkende kwalificaties noodzakelijk. Om de procedure tot erkende beroepskwalificatie te operationaliseren, startte AKOV in oktober 2011 met een sterk gemonitorde pilootfase. Deze pilootfase werd met succes afgerond in maart 2012 met vijf beroepskwalificaties als resultaat. Ondertussen heeft AKOV ook een pilootproject opgezet voor het uitwerken van de procedure(s) tot erkende onderwijskwalificatie niveau 1 tot 4 en niveau 5. Het uitvoeringsbesluit voor beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties niveau 4 (se-n-se) en niveau 5 gaat van kracht begin 2013. Het uitvoeringsbesluit voor onderwijskwalificaties niveau 1 - 4 zal in 2013 uitgewerkt worden.

Inhoud:

- Ontwikkeld.....4
 - o 'European Qualifications Framework', het Europese raamwerk waarop de Vlaamse kwalificatiestructuur gebaseerd is
 - o 'Koppelingsrapport', het rapport waarin het Vlaams kwalificatieraamwerk gekoppeld wordt aan het European Qualifications Framework
 - o 'Vlaamse kwalificatiestructuur'
 - 'Beleidsprincipes', de decretale grondslag en achtergrond van het Vlaams kwalificatieraamwerk
 - 'Beroepskwalificatie', de procedure tot erkende beroepskwalificatie
 - 'Onderwijskwalificatie', de procedure tot erkende onderwijskwalificatie

- Goedgekeurd.....9
 - o 'Decreet betreffende de kwalificatiestructuur', de wettelijke verankering
 - o 'Amendement', de aanzet tot het daadwerkelijk uitvoeren van het decreet
 - o 'Uitvoeringsbesluit', de aanzet tot het in de praktijk brengen van de procedure tot beroepskwalificatie en de procedure tot onderwijskwalificatie (Se-n-Se en HBO5)

- Geïmplementeerd.....10
 - o 'Pilotfase', het operationaliseren van de procedure tot erkende beroepskwalificatie en erkende onderwijskwalificatie
 - o 'Implementatie', de Vlaamse kwalificatiestructuur in de praktijk

(1) European Qualifications Framework (EQF)

- *Achtergrond en doelstellingen*

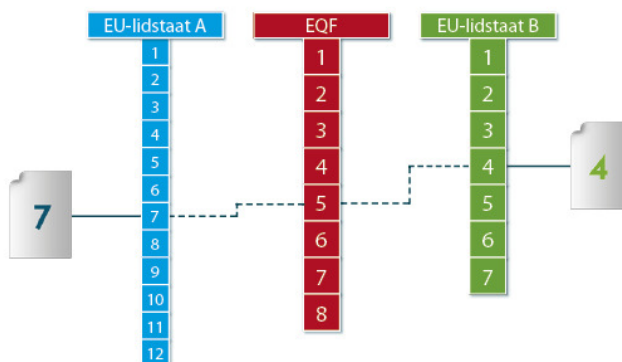
Het European Qualifications Framework (EQF) vloeit voort uit een reeks internationale ontwikkelingen, zoals onder meer de Kopenhagen verklaring over het creëren van een Europese ruimte voor hoger onderwijs. In 2008 werd het EQF vastgelegd in een Europese aanbeveling.

Het EQF heeft twee belangrijke doelstellingen:

- het bevorderen van internationale mobiliteit van lerenden en werkenden;
- het bevorderen van levenslang leren.

- *Opbouw en structuur*

Het EQF is een gemeenschappelijk Europees referentiekader, bestaande uit 8 niveaus, dat kwalificatieraamwerken van landen aan elkaar koppelt. Doordat het Europees kwalificatiekader voor de Europese lidstaten als een gemeenschappelijke referentie fungeert, wordt het als een metaraamwerk beschouwd. Het EQF werkt als vertaalinstrument om de verschillende kwalificaties van de lidstaten 'leesbaar' te maken, maar het heeft niet tot doel de nationale raamwerken samen te smelten.



Elke EU-lidstaat stelt aan de hand van het eigen raamwerk een overzicht op van alle mogelijke kwalificaties die iemand kan behalen. Alle kwalificaties worden in een hiërarchische structuur geplaatst wat het mogelijk maakt ze met elkaar te vergelijken binnen de hele Europese Unie. Dit bevordert de interne mobiliteit van de EU-burgers. Het is met andere woorden de bedoeling dat EU-burgers makkelijker in een andere lidstaat aan de slag kunnen of er makkelijker (vervolg)studies kunnen aanvatten.

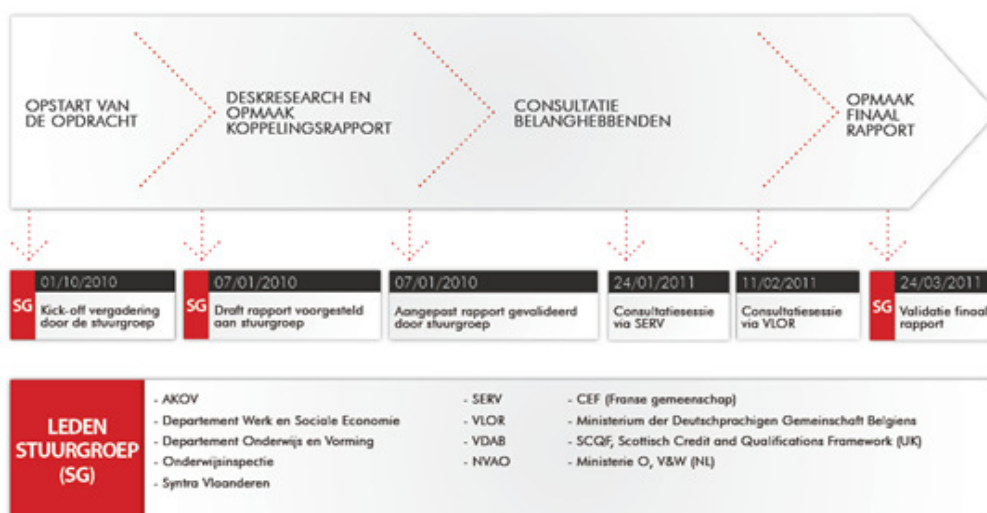
(2) Koppelingsrapport

Het Europees Parlement heeft de lidstaten aanbevolen om hun nationaal kwalificatieraamwerk tegen 2010 aan het Europees referentiekader te koppelen, zodat dit echt als een meta-raamwerk kan functioneren. De Europese Unie stelde voor om, ter ondersteuning van dit proces, een 'national coordination point' aan te duiden. Voor Vlaanderen is het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) het 'national coordination point EQF'.

Als NCP-EQF heeft AKOV vier taken:

1. Het koppelen van het Vlaams kwalificatieraamwerk aan het European Qualifications Framework. AKOV stelde hierover een uitgebreid koppelingsrapport op.
2. Een duidelijke methode gebruiken om het Vlaamse kwalificatieraamwerk te koppelen aan het European Qualifications Framework. De leidraad hiervoor is een lijst van tien criteria die door de Europese Commissie werden aangeleverd.
3. Het aanbieden van informatie over de koppeling, ook op Europees vlak.
4. Het aanzetten van alle belangengroepen om in de toekomst met de kwalificatiestructuur aan de slag te gaan.

AKOV heeft in 2010-2011 voor Vlaanderen de koppeling tussen beide raamwerken gemaakt. Het ontwikkelen van het koppelingsrapport verliep in meerdere fasen.



De eerste versie van het koppelingsrapport werd eind mei 2011 met succes voorgelegd aan de EQF-Advisory Group. Deze groep is samengesteld uit vertegenwoordigers van de lidstaten en andere belanghebbenden. Omdat het Vlaamse onderwijs- en opleidingsveld steeds in beweging is, zal het rapport deze ontwikkelingen voortdurend volgen. Het koppelingsrapport werd geüpdatet in december 2012. Een nieuw hoofdstuk werd toegevoegd waarin de operationalisatie en implementatie van de Vlaamse kwalificatiestructuur beschreven werd. De recentste versie van het koppelingsrapport kunt u altijd op de VKS-website terugvinden.

(3) Vlaamse kwalificatiestructuur (VKS)

- *Achtergrond en doelstellingen*

De snelle technologische, economische en sociale ontwikkelingen maken een leven lang leren noodzakelijk. Daarom volgen reeds heel wat mensen opleidingen bij bijvoorbeeld VDAB of SYNTRA of behalen ze attesten via een bedrijfsstage georganiseerd door een sectorfonds. Weer anderen zien hun opgedane (werk)ervaring verzilverd door het behalen van een Ervaringsbewijs of door het doorlopen van een EVC-traject. Al deze attesten, certificaten, diploma's, ... worden ook wel kwalificatiebewijzen genoemd.

Om te achterhalen wat nu precies de waarde is van elk van deze kwalificatiebewijzen ging de Vlaamse overheid van start met het opstellen van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Dit raamwerk verhoogt de zichtbaarheid van de erkende kwalificatiebewijzen die in het onderwijs of op de arbeidsmarkt behaald worden, en maakt het eenvoudiger om van het ene naar het andere over te stappen.

De meerwaarde van de Vlaamse kwalificatiestructuur is velerlei:

- VKS is een overkoepelende classificatie van erkende kwalificaties;
- VKS schept helderheid in kwalificaties en hun onderlinge verhoudingen;
- VKS zorgt voor betere communicatie over kwalificaties tussen onderwijs- en opleidingsaanbieders en de arbeidsmarkt;
- VKS versterkt de uitwisselbaarheid tussen verschillende systemen van leren.

- *Opbouw en structuur*

In de Vlaamse kwalificatiestructuur worden alle erkende kwalificaties systematisch verzameld en geordend. Dit gebeurt op basis van een raamwerk, het Vlaamse kwalificatieraamwerk. Dit raamwerk is opgebouwd uit acht niveaus. Elk niveau wordt generiek beschreven aan de hand van vijf descriptorelementen: kennis, vaardigheden, context, autonomie en verantwoordelijkheid. In onderstaand schema wordt niveau 5 verder toegelicht aan de hand van descriptorelementen.

NiveaudeSCRIPTOR 5 descriptorelementen		
	Kennis Vaardigheden	Context Autonomie Verantwoordelijkheid
Niveau 5	<ul style="list-style-type: none">▪ de informatie uit een specifiek domein met concrete en abstracte gegevens uitbreiden of met ontbrekende gegevens aanvullen; begrippenkaders hanteren; zich bewust zijn van de reikwijdte van de domeinspecifieke kennis▪ geïntegreerde cognitieve en motorische vaardigheden toepassen▪ kennis transfereren en procedures flexibel en inventief aanwenden voor het uitvoeren van taken en voor het strategisch oplossen van concrete en abstracte problemen	<ul style="list-style-type: none">▪ handelen in een reeks van nieuwe, complexe contexten▪ autonoom functioneren met initiatief▪ verantwoordelijkheid opnemen voor het bereiken van persoonlijke resultaten en voor het stimuleren van collectieve resultaten

De Vlaamse kwalificatiestructuur maakt een onderscheid tussen beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties.

Een **beroepskwalificatie** geeft een overzicht van de competenties waarmee een beroep kan worden uitgeoefend. Een beroepskwalificatie kan behaald worden via onderwijs, opleiding of het laten erkennen van praktijkervaring. Het is *'een afgerond en ingeschaald geheel van competenties waarmee een beroep kan worden uitgeoefend'*.

Een beroepskwalificatie heeft volgende kenmerken:

- Een beroepskwalificatie geeft de vereiste competenties weer van een volwaardig beroepsbeoefenaar.
- Een beroepskwalificatie geeft de vereiste actuele competenties weer, niet de toekomstige competenties.
- Een beroepskwalificatie geeft de vereiste competenties weer, ongeacht de functie of het statuut (arbeider, bediende, zelfstandige) waarin de betrokken beroepsbeoefenaar terecht komt. Contractuele verhoudingen worden bijgevolg niet opgenomen in een beroepskwalificatie.
- Een beroepskwalificatie is eenduidig afgebakend voor een specifiek beroep. Dit beroep kan intersectoraal of sectorspecifiek zijn.
- Een beroepskwalificatiedossier is bij voorkeur enkelvoudig aangezien samengestelde beroepskwalificatiedossiers moeilijk ingeschaald kunnen worden.

Een **onderwijskwalificatie** is *'een afgerond en ingeschaald geheel van competenties die noodzakelijk zijn om maatschappelijk te functioneren en te participeren, waarmee verdere studies in het secundair of hoger onderwijs kunnen worden aangevat of waarmee beroepsactiviteiten kunnen worden uitgeoefend'*. Onderwijskwalificaties worden uitsluitend uitgereikt door onderwijsinstellingen.

Onderwijskwalificaties bestaan, afhankelijk van het onderwijsniveau en de onderwijsvorm, uit één of meerdere beroepskwalificaties, eindtermen en/of specifieke eindtermen.

Beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties zijn mogelijk op elk van de acht niveaus van het kwalificatieraamwerk.

VKS-niveau	Beroepskwalificaties	Onderwijskwalificaties
8	X	a) Doctor
7	X	a) Master
6	X	a) Bachelor
5	X	a) één of meer erkende beroepskwalificaties op niveau 5
4	X	<p>a) eindtermen derde graad aso en de specifieke eindtermen voor de derde graad aso die verbonden zijn aan één of meer wetenschapsdomeinen</p> <p>b) eindtermen derde graad tso en de specifieke eindtermen voor de derde graad tso die verbonden zijn aan één of meer wetenschapsdomeinen</p> <p>c) eindtermen derde graad kso en de specifieke eindtermen voor de derde graad kso die verbonden zijn aan één of meer wetenschapsdomeinen</p> <p>d) eindtermen derde graad tso of kso en één of meer erkende beroepskwalificaties</p> <p>e) eindtermen derde leerjaar derde graad bso en één of meer erkende beroepskwalificaties</p> <p>f) eindtermen voor de aanvullende algemene vorming voor het volwassenenonderwijs en één of meer erkende beroepskwalificaties</p> <p>g) één of meer erkende beroepskwalificaties van niveau 4</p> <p>h) eindtermen en specifieke eindtermen zoals bepaald in a), b) of c) en één of meer erkende beroepskwalificaties</p>
3	X	a) eindtermen voor het tweede leerjaar derde graad bso en één of meer erkende beroepskwalificaties
2	X	<p>a) eindtermen basiseducatie</p> <p>b) eindtermen tweede graad bso en één of meer erkende beroepskwalificaties</p>
1	X	a) eindtermen lager onderwijs

(1) Decreet

De Vlaamse kwalificatiestructuur werd vastgelegd in het decreet betreffende de kwalificatiestructuur van 30 april 2009.

(2) Amendement

In de loop van 2010 en 2011 werd voor enkele knelpunten in het decreet een passend antwoord gezocht in consensus met alle betrokken partijen. De vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen Onderwijs en Werk bereikten op 25 januari 2011, onder voorzitterschap van de minister bevoegd voor Onderwijs en de minister bevoegd voor Werk, een akkoord over de verdere uitvoering van het decreet betreffende de Vlaamse kwalificatiestructuur van 30 april 2009.

Op 30 augustus 2011 volgden de nodige amendementen bij het decreet. Dit betekende de aanzet tot het daadwerkelijk in praktijk brengen van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

(3) Uitvoeringsbesluit

Het uitvoeringsbesluit waarin de procedures tot erkende beroepskwalificatie en tot erkende onderwijswaardering (Se-n-Se en HBO) geoperationaliseerd worden, gaat van kracht begin 2013. Het uitvoeringsbesluit voor onderwijswaarderingen niveau 1 tot 4 zal in 2013 uitgewerkt worden.

(1) Operationaliseren van de procedure tot erkende beroepskwalificatie

Om de procedure tot erkende beroepskwalificatie te operationaliseren startte het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) in het najaar van 2011 een pilootfase op. De doelstelling was tweeledig: *“Op basis van de prioriteiten van de twee beleidsdomeinen zullen een aantal dossiers de verschillende fasen naar een kwalificatie doorlopen. Wat de inschaling betreft, zal AKOV op zoek gaan naar een wetenschappelijk onderbouwd systeem dat door alle partners kan aanvaard worden.”*

Een werkgroep met afvaardiging vanuit de verschillende betrokken entiteiten (beleidsdomein Onderwijs en beleidsdomein Werk) kwam maandelijks samen om de pilootfase aan te sturen.

De taak van de werkgroep was driedelig:

- Faciliteren: Het voorbereiden en ontwikkelen van de procedure tot erkende beroepskwalificatie.
- Monitoren: Het opvolgen van de eerste doorloop van de procedure, het rapporteren en het bijsturen waar nodig.
- Evalueren: Het opstellen van een globale eindevaluatie van de eerste doorloop van de procedure en het formuleren van aanbevelingen.

De pilootfase liep zes maanden; van begin september 2011 tot eind februari 2012. Tijdens deze pilootfase is de procedure voor een erkende beroepskwalificatie tegelijkertijd ontwikkeld en toegepast op acht pilootdossiers. Van de acht pilootdossiers zijn uiteindelijk vijf dossiers ('dispatcher', 'magazijnmedewerker', 'residentieel elektrotechnisch installateur', 'tandartsassistent' en 'winkelmanager') gevalideerd, ingeschaald en erkend als beroepskwalificatie.

- Procedure tot erkende beroepskwalificatie



Wat is valideren?

Valideren is nagaan of met het geheel aan competenties opgenomen in het dossier een beroep kan worden uitgeoefend en of het geheel aan competenties een arbeidsmarktrelevantie, maatschappelijke of culturele relevantie heeft.

Wie valideert?

Beroepskwalificatiedossiers met arbeidsmarktrelevantie: de valideringscommissie is samengesteld uit twee vertegenwoordigers van de interprofessionele sociale partners en twee vertegenwoordigers van VDAB/SYNTRA Vlaanderen vanuit hun arbeidsmarktregiefunctie.

De commissie wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. AKOV treedt op als secretaris van de commissie.



Wat is inschalen?

Inschalen is het toekennen van een niveau van de Vlaamse kwalificatiestructuur aan het beroepskwalificatiedossier volgens een daartoe ontwikkelde methode

Wie schaalte in?

Beroepskwalificatiedossiers met arbeidsmarktrelevantie: de inschalingscommissie is samengesteld uit zeven vertegenwoordigers van SERV, vijf vertegenwoordigers van Vlor en twee vertegenwoordigers van VDAB/SYNTRA Vlaanderen vanuit hun actorfunctie.

De commissie wordt voorgezeten door een onafhankelijk voorzitter. AKOV treedt op als secretaris van de commissie.

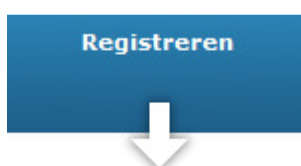


Wat is erkennen?

Erkennen van een beroepskwalificatie op basis van de resultaten van validering, inschaling en toetsing van het volledige proces (opstellen van een beroepskwalificatiedossier, validering en inschaling).

Wie erkent?

Vlaamse Regering



Wat is registreren?

De beroepskwalificaties worden opgenomen in een databank.

Wie registreert?

AKOV

De doorloop van deze pilootfases heeft het mogelijk gemaakt om procedurelijnen duidelijk te stellen en bijhorende werkingsprincipes te verhelderen. De gehele procedure is uitgeschreven in een draaiboek. In het draaiboek wordt de workflow per fase beschreven en de bijhorende criteria, documenten en instrumenten uitgewerkt. Jaarlijks plannen we tegen het einde van het jaar een tussentijdse evaluatie, met het oog op eventuele bijstellingen van de procedure.

Hieronder vindt u per procedurestap een overzicht van de centrale principes.

• Opstellen van een beroepskwalificatiedossier

Jaarlijks wordt er gezamenlijk door de Minister van Onderwijs en de Minister van Werk een prioriteitenlijst opgesteld, die bepaalt welke dossiers kunnen opgestart worden. De prioriteitenlijst wordt opgesteld aan de hand van daartoe ontwikkelde criteria, zoals het nagaan van de nood aan de kwalificaties op de arbeidsmarkt en in het onderwijs, mogelijkheid tot variatie in instroom en mogelijkheid tot leerladders, beschikbaarheid van referentiekaders en mogelijkheid tot clustering,...

Voor het opstellen van een beroepskwalificatiedossier wordt er beroep gedaan op één of meerdere referentiekader(s). De fiches uit de Competent-databank vormen het prioritair referentiekader. Competent is een IT-based systeem (databank) waarin per beroepencluster beroepsactiviteiten opgelijst zijn. Als de competent-fiches onvolledig zijn, kan gebruik gemaakt worden van andere bronnen (federale en Vlaamse regelgeving, Europese referentiekaders,...).

Het sjabloon van beroepskwalificatiedossier werd ontwikkeld in nauwe interactie met de inschalingsmethodiek. Het is opgebouwd uit vijf delen:

- Globale informatie (titel, definitie, sectoren en betrokken actoren)
- Competentiebeschrijving aan de hand van de descriptorelementen
- Arbeidsmarktrelevantie/ maatschappelijke relevantie op basis van feitelijke gegevens
- Samenhang met een ander(e) (potentiele) beroepskwalificatiedossier(s)
- Updates met indicatie van duurzaamheid van het beroepskwalificatiedossier

Het uitgangspunt bij het opstellen van een dossier is dat de indieners de initiatiefnemer, penhouder en eindverantwoordelijke van de beroepskwalificatiedossiers zijn. Zij bepalen de afbakening van de dossiers en de selectie van relevante competenties per dossier. Er bestaat echter wel een onderscheid tussen hoofdindieners en mede-indiener, hoewel ze beiden het draagvlak vormen voor een beroepskwalificatiedossier.

- Hoofdindieners van een dossier zijn “afnemers” op de arbeidsmarkt of het maatschappelijk middenveld (bv. sectorfederaties, vormingsfondsen, koepelorganisaties, ...). De hoofdindieners zijn de penhouders van het BKD of hebben een actieve inhoudelijke rol in het dossier. Onderwijs- en opleidingsverstrekkers zijn in principe geen hoofdindieners, noch mede-indieners.

- Mede-indieners van een dossier hebben een ondersteunende rol in de opmaak van een BKD (bv. nalezen, aanleveren van arbeidsmarktdata). VDAB en Syntra Vlaanderen zijn in principe mede-indieners van een BKD (met uitzondering voor ondernemersberoepskwalificaties waarbij Syntra Vlaanderen hoofdindieners kan zijn).

Het werkproces om te komen tot een beroepskwalificatiedossier bestaat uit 2 fasen:

- (1) AKOV organiseert informatiesessies waarin een toelichting gegeven wordt over de procedure tot erkende beroepskwalificatie. Het is immers wenselijk dat opstellers van een beroepskwalificatiedossier enige basiskennis hebben van de opbouw en principes van de Vlaamse kwalificatiestructuur (niveaudecriptoren, descriptorelementen,...). In deze informatiesessie maken de indieners ook kennis met de handleiding en het sjabloon van het beroepskwalificatiedossier en worden richtlijnen gegeven voor het opstellen van een beroepskwalificatiedossier. Eenmaal ze deze informatiesessie bijgewoond hebben, kunnen ze aan de slag met het opstellen van een beroepskwalificatiedossier.
- (2) Per domein/beroepencluster wordt een procesbegeleider van AKOV toegewezen die de indieners zal ondersteunen bij het opstellen van een beroepskwalificatiedossier. Indien indieners bij het opstellen van een beroepskwalificatiedossier vragen hebben, kunnen ze via mail of telefonisch terecht bij hun procesbegeleider. Daarnaast worden opvolgvergaderingen ingericht om het werkproces op te volgen en te ondersteunen.

De rol van de procesbegeleider is deze van ondersteuner (in het bijzonder bij de beschrijving van competenties per descriptorelement) en kwaliteitsbewaker. Iedere procesbegeleider krijgt daartoe een opleiding waarin ze kennis maken met de procedure tot erkende beroepskwalificatie en met de richtlijnen voor de procesbegeleiding. Door (continue) terugkoppeling naar en opvolging door de procesbegeleider is het voor AKOV mogelijk de kwaliteit van het dossier reeds bij het opmaakproces te bewaken.

Daarnaast werd voor het opstellen van een dossier een handleiding ontwikkeld om de indieners te ondersteunen in het opmaken van een kwaliteitsvol dossier. Een kwaliteitsvol dossier is de voorwaarde om de verdere procedure zonder problemen te doorlopen. De handleiding heeft tot doel de afstemming tussen het dossier en de inschalingsmethode te waarborgen. Voor het beschrijven van de descriptorelementen (voornamelijk context, autonomie en verantwoordelijkheid) werd bovendien een vragenlijst ontwikkeld. De vragenlijst peilt gericht naar de gewenste informatie.

Om de stroom van dossiers te kunnen beheersen, werken we met deadlines voor indiening van de dossiers. We stimuleren het gezamenlijk opmaken en indienen van dossiers die behoren tot eenzelfde beroepencluster omdat dit het werk van de validerings- en inschalingscommissie vergemakkelijkt.

- Valideren

Op basis van de vaste indieningsdata wordt jaarlijks een vaste vergaderkalender voor de valideringscommissie opgemaakt.

De leden van de valideringscommissie baseren zich voor de validering op criteria die geoperationaliseerd werden in beoordeelbare indicatoren. Een van de criteria is bijvoorbeeld *'Er is voldoende draagvlak voor de inhoud van het beroepskwalificatiedossier'*. Bij dit criterium horen drie indicatoren: 1. Bij het daadwerkelijk samenstellen van het beroepskwalificatiedossier is er structurele betrokkenheid van relevante stakeholders (waar nodig uit verschillende sectoren), 2. Voldoende relevante stakeholders (waar nodig uit verschillende sectoren) traden gezamenlijk op als indiener van het beroepskwalificatiedossier en 3. De inhoudelijke invulling van het beroepskwalificatiedossier wordt door voldoende relevante stakeholders (waar nodig uit verschillende sectoren) gedragen.

In principe wordt de valideringsbeslissing in consensus genomen. Indien de leden van de valideringscommissie het dossier niet valideren, wordt de argumentatie hiervoor opgenomen in de valideringsbeslissing. De indieners worden op de hoogte gebracht van de valideringsbeslissing en kunnen het dossier op basis van de opmerkingen van de leden van de valideringscommissie aanpassen en herindienen.

- Inschalen

Het decreet betreffende de kwalificatiestructuur vraagt voor het bepalen van het niveau van een kwalificatie om *'een wetenschappelijk geijkte methodiek voor inschaling die leidt tot een consensus'*.

Op basis van een analyse van het Vlaams kwalificatieraamwerk (8 niveaus) en de descriptorelementen (5 elementen) werd een matrix ontwikkeld waarbij 8 elementen (kennis, cognitieve vaardigheden, probleemoplossende vaardigheden, motorische vaardigheden, handelingscontext, omgevingscontext, autonomie en verantwoordelijkheid) beoordeeld worden op een 15 puntenschaal (A-, A, A+, B-, B, B+, C-, C, C+, D-, D, D+, E-, E, E+).

De inschalingsmethode bestaat uit een kwalitatief en een kwantitatief luik:

- Kwalitatief
In een eerste stap oordeelt de inschalingscommissie in consensus over het kwalitatief niveau van inschaling aan de hand van scores per descriptorelement volgens een handleiding gebaseerd op beslissingsbomen en definities per descriptorelement.
- Kwantitatief
Nadat de inschalingscommissie per descriptorelement in consensus een kwalitatieve inschaling heeft bepaald, wordt voor elk descriptorelement van het beroepskwalificatiedossier de behaalde score in een wegingstool ingeput. De kwalitatieve inschaling wordt zo omgezet naar een kwantitatieve inschaling.

De wetenschappelijke waarde van de inschalingsmethodiek werd beoordeeld door twee onafhankelijke wetenschappelijke experts. De aandachtspunten en aanbevelingen van de experts zijn meegenomen in de ontwikkeling van de inschalingsmethode.

Voor een efficiënte werking van de inschalingscommissie zijn een aantal inschalingsrichtlijnen geformuleerd:

- Het volgen van een tweedaagse opleiding om te leren werken met de inschalingsmethode is een voorwaarde om te mogen zetelen in de inschalingscommissie.
- Omwille van de interbeoordelaarsbetrouwbaarheid dient iedere inschaler voorafgaand aan de daadwerkelijke inschalingscommissie, op basis van de inschalingsmethode en de betreffende beroepskwalificatiedossiers, de inschaling voor te bereiden.
- Ieder lid van de inschalingsmethode is een inschalingsexpert. Hij/zij treedt niet op als vertegenwoordiger van zijn/haar organisatie of verdediger van het standpunt van zijn/haar achterban.
- De basis voor het inschalen is de inhoud van het beroepskwalificatiedossier. Vrije interpretaties op basis van algemene achtergrondkennis en/of casuïstiek vormen geen valide basis voor inschaling.
- De leden van de inschalingscommissie moeten een normbesef ontwikkelen. Een stabiele groep van inschalers is hierbij noodzakelijk.

- [Marginale toetsing](#)

AKOV toets het volledige proces van opmaak van een beroepskwalificatiedossier tot en met de inschaling ervan. *‘Een marginale toetsing is een techniek van kwaliteitscontrole waarbij het beoordeelde proces en het resultaat getoetst worden aan de vormvoorwaarden en aan de redelijkheid. Deze marginale toetsing houdt in dat AKOV niet in de plaats treedt van de opstellers van een beroepskwalificatiedossier en evenmin de inschaling van de commissie overdoet. Het betekent wel dat het nagaat of alle vormvoorwaarden zijn vervuld, of het proces in alle redelijkheid is verlopen en of het resultaat niet manifest, noch kennelijk onredelijk is.’*

AKOV baseert zich voor het uitvoeren van de marginale toetsing op een [criterialijst](#).

- [Erkennen](#)

Na validering en inschaling van een beroepskwalificatiedossier, maakt AKOV een erkenningsadvies op voor de Vlaamse regering. Een erkenningsadvies bestaat uit een beroepskwalificatie (titel en definitie, niveau, jaartal, competenties) en vier bijlagen: het beroepskwalificatiedossier, de valideringsbeslissing, het inschalingsadvies en het resultaat van de marginale toetsing.

(2) Operationaliseren van de procedure tot erkende onderwijskwalificatie

In Vlaanderen bestaat er een onderscheid tussen de procedure om te komen tot onderwijskwalificaties van niveau 1-5 en de procedure tot onderwijskwalificaties van niveau 6-8.

- Onderwijskwalificaties niveau 1 - 5

Onderstaand vindt u een overzicht van de volledige procedure tot erkende onderwijskwalificatie niveau 1 tot en met 5 die net zoals de procedure tot erkende beroepskwalificatie uit verschillende fasen bestaat.



AKOV werkt een advies en/of voorstel van onderwijskwalificatie uit op eigen initiatief of op vraag van iedere belanghebbende. Ieder voorstel van onderwijskwalificatie bestaat uit:

- algemene informatie (titel, VKS-niveau, studiegebied, eventueel onderwijsvorm en identificatiegegevens indieners)
- een oplistings van eindtermen, specifieke eindtermen en/of competenties van één of meerdere erkende beroepskwalificaties (afhankelijk van het VKS-niveau)
- het kwalificatieniveau
- de toepassing van de criteria opgesomd in het decreet betreffende de kwalificatiestructuur
 - de maatschappelijke, economische of culturele behoefte;
 - de onderwijskundige en opvoedkundige context: aansluitend bij de doelgroep, bij het profiel van onderwijsvorm en graad, stimuleren van de leermotivatie;
 - de verwachte instroom en uitstroom;
 - de beschikbare materiële en financiële middelen en expertise;
 - de mogelijkheid tot samenwerking met andere instellingen of met arbeidsmarkt/bedrijfsleven, indien vereist;
 - de continuïteit in de (studie)loopbaan: inpassing in het bestaande studieaanbod, aansluiting op vervolgopleidingen en/of tewerkstellingsmogelijkheden.
- de samenhang met andere voorstellen van onderwijskwalificaties en met erkende beroeps- en onderwijskwalificaties.

De pilootfase voor onderwijskwalificaties van niveau 5 heeft het mogelijk gemaakt om de procedurelijnen duidelijk te stellen en bijhorende werkingsprincipes te verhelderen. De gehele procedure is uitgeschreven in een draaiboek, waarin per fase de workflow wordt beschreven en de bijhorende criteria, documenten en instrumenten worden opgenomen.

- Onderwijskwalificaties niveau 6 - 8

Een kwalificatie in het hoger onderwijs verwijst naar de leerresultaten van de voltooide opleiding voor de graden bachelor en master en naar een vakgebied voor de graad van doctor. Er bestaat een rechtstreekse band tussen de Vlaamse kwalificatiestructuur en de opleidingenstructuur van het hoger onderwijs.

Beschrijven



Wat is een beschrijving?

Voor elke opleiding worden de domeinspecifieke leerresultaten beschreven waarover elke afgestudeerde dient te beschikken. De VLUHR stelt de domeinspecifieke leerresultaten vast na advies van de VLIR-VLHORA stuurgroep.

Wie beschrijft de leerresultaten?

De instellingen voor het hoger onderwijs die de opleiding aanbieden onder coördinatie van de VLIR en VLHORA.

Inschalen



Wat is een inschaling?

De domeinspecifieke leerresultaten van de graden bachelor, master en doctor worden automatisch opgenomen als kwalificaties van respectievelijk niveau 6, 7 en 8.

Wie schaalte in?

De instellingen voor hoger onderwijs die de opleiding aanbieden onder coördinatie van de VLIR en VLHORA.

Erkennen



Wat is erkennen?

Er wordt nagegaan of de procedure gevolgd werd en of de niveauaanduiding binnen de Vlaamse kwalificatiestructuur correct is. Er wordt daarbij enkel een uitspraak gedaan over de niveaubepaling op basis van de afdekking van de niveaudecriptoren door de domeinspecifieke leerresultaten, niet over de inhoud van de domeinspecifieke leerresultaten. Indien positief worden de domeinspecifieke leerresultaten erkend als kwalificatie.

Wie erkent?

NVAO (Nederlands-Vlaamse accreditatieorganisatie)

Registreren



Wat is registreren?

De erkende onderwijskwalificaties worden opgenomen in een databank.

Wie registreert?

AKOV

(3) Rol van AKOV

Het Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming (AKOV) staat als bevoegde dienst van de Vlaamse Regering in voor de uitrol en kwaliteitsborging van de Vlaamse kwalificatiestructuur.

- Procesbegeleiding bij het opstellen van beroepskwalificatiedossiers

AKOV neemt de procesbegeleiding op bij het opstellen van beroepskwalificatiedossiers. De indieners zijn de initiatiefnemer, penhouder en eindverantwoordelijke van de beroepskwalificatiedossiers. Zij bepalen de afbakening van de beroepskwalificatiedossiers en de selectie van relevante competenties per beroepskwalificatiedossier. De rol van de procesbegeleider is deze van ondersteuner (in het bijzonder bij de beschrijving van competenties per descriptorelement) en kwaliteitsbewaker.

- Coördinatie/kwaliteitsborging van de procedure tot erkende beroeps- en onderwijskwalificatie

AKOV coördineert de procedure en het werkproces tot erkende beroeps- en onderwijskwalificaties. Met uitzondering van de kwalificaties van het hoger onderwijs, waarvoor de NVAO bevoegd is, staat AKOV in voor de kwaliteitsborging van de Vlaamse kwalificatiestructuur. Het agentschap gaat na of alle vormvoorwaarden van procedures en documenten zijn vervuld, of het proces in alle redelijkheid is verlopen en of het resultaat niet manifest noch kennelijk onredelijk is.

- Kwalificatiedatabank

AKOV registreert en communiceert de erkende beroeps- en onderwijskwalificaties. Hiertoe wordt een databank ontwikkeld waarbinnen de erkende kwalificaties verzameld en geordend worden. Deze databank bevordert de transparantie en vergelijkbaarheid van kwalificaties, uitgereikt door onderwijs- en opleidingsverstrekkers.

MEER INFORMATIE?

<http://www.ond.vlaanderen.be/kwalificatiestructuur/>